

شوکتنگه هرمز بر آلومینیوم

مرتضی فاخری

یادداشت

رازهای ابرداستان تلخ ایرانی

دکتر محمدجعفر محمدزاده - داستان رستم و سهراب از پرکشش‌ترین و زیباترین داستان‌های شاهنامه است که هم در یافت رویی و هم در ژرف‌ساخت و فرامتن خود، پیچیدگی‌ها و لایه‌های معنایی فراوان دارد.

در این‌که فردوسی این داستان را همچون دیگر داستان‌های ملی ایران، از منبعی منثور به نظم درآورده است کمتر تردیدی وجود دارد:

یکی نامه بود از گه باستان

فراوان بدو اندرون داستان

که این نامه را دست پیش آورم

به پیوند گفتار خویش آورم

روشن است منبع منثور و مکتوب فردوسی برای سرایش شاهنامه، شاهنامه ابومنصوری بوده است؛ اثری که حدود سال ۳۴۶ هجری، به فرمان ابومنصور عبدالرزاق طوسی و با کوشش ابومنصور معمری تدوین شد. گرچه این شاهنامه امروز در دسترس نیست، اما از شواهد چنین برمی‌آید که سرمشق فردوسی و نیز برخی سبک‌الملوک‌ها همین منبع مکتوب بوده است.

«غرر ثعلبی» از جمله آثاری است که در نیمه دوم سده چهارم هجری و تقریباً همزمان با شاهنامه فردوسی تألیف شده و گمان قوی بر آن است که منبع هر دو اثر، همان شاهنامه منثور ابومنصوری بوده.

با وجود احتمال قوی اشتراک منبع میان شاهنامه فردوسی و اثر ثعلبی، داستان رستم و سهراب در کتاب ثعلابی نیامده است. از همین رو این احتمال مطرح شده نسخه‌ای که در اختیار فردوسی بوده، با نسخه مورد استفاده ثعلابی تفاوت داشته است.

برخی نیز گفته‌اند داستان رستم و سهراب زاینده ذهن فردوسی است یا او آن را از روایت‌های شفاهی شنیده و دلیل ایشان نیز نبود این داستان در دیگر منابع مکتوب است. حال آن‌که فردوسی خود در آغاز داستان با آوردن واژه «پیوندم» به معنی به نظم درآوردن این گمان را رد می‌کند:

ز گفتار دهقان یکی داستان

پیوندم از گفته باستان

افزون بر این، فردوسی در بخش‌هایی از شاهنامه از جمله در آغاز داستان کاموس کشانی تصریح می‌کند که چیزی بر روایت‌های اصلی داستان‌های ملی نیفزوده است:

سرامد کنون رزم کاموس نیز

دراز است و نقتاد ازو یک پشیز

و...

گر از داستان یک سخن کم شدی

روان مرا جای ماتم بدی

زن در داستان رستم و سهراب حضوری پررنگ و اثرگذار دارد. تهمنیه (دختر شاه سمنگان و مادر سهراب) نقطه آغاز این روایت است و گردآفرید نیز با نبرد شجاعانه و تدبیر حماسی خود، یکی از درخشان‌ترین چهره‌های زن در شاهنامه را پدید آورده است.

راز فرزندکشی در این نبرد جانسوز، پس از سده‌های پیاپی همچنان ناگشوده مانده است؛ آنجا که حتی فردوسی نیز لب به اعتراض می‌گشاید:

همی بچه را باز داند ستور

چه ماهی به دریا، چه در دشت گور

نداند همی مردم از رنج و آزار

یکی دشمنی راز فرزند باز؟

افزون بر این، چرایی رفتن رستم به مرز بیگانه، خواب ماندن او، کم شدن رخس، تحلیل رفتار کیکاووس، نقش افراسیاب (دشمن دیرین ایران) در شکل‌گیری این فاجعه و بسیاری نکته‌های دیگر، از جمله رازهای ابهام‌آلود این داستان است؛ رازهایی که فردوسی با زبان سترگ و حماسی خود، آن را در شمار جانگدازترین داستان‌های حماسی ادبیات جهان قرار داده است.

صاحب این قلم سال‌ها پیش، در یادداشتی با عنوان «پهلوان در کمند مکافات»^۱ کوشیده بود تا ویلی دیگر از این داستان به دست دهد؛ شاید برای یافتن پاسخی به این پرسش که رستم، ابرپهلوان ایران، به کدامین گناه به مکافات فرزندکشی گرفتار آمد؟

داستان رستم و سهراب، با گذشت ۱۰۰۰ سال از روزگار فردوسی، همچنان دریچه‌های پرسش، تأویل و تفسیر را به روی خواننده بسته و همین، از رازهای ماندگاری و ششیرینی این ابرداستان تلخ ایرانی است.

پژوهشگر زبان فارسی

پژشکیان دستور داد:

تعطیلی نشریات مکتوب
گیلان زیر تیغ بحران
اقتصاد رسانه

بررسی نظام مسائل نشریات استان ساحلی گیلان

@Eghtesadsaramad

saramad.darya

www.eghtesadsaramad.ir

ش.آمد تحلیل می‌کند:

پایان دیپلماسی یا آغاز بازدارندگی؟

واکاوی لزوم تغییر در دکترین هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران

ش.آمد گزارش می‌دهد:

«ریمدان» تلاقی تجارت ایران وپاکستان در کریدورها

رویای هاب لجستیکی ایران در منطقه به واقعیت می‌پیوندد؟

۸

سایه سنگین چاقی بر تنفس

اضافه‌وزن فقط یک مسئله ظاهری نیست؛
چاقی از مسیرهای مکانیکی، التهابی و متابولیک
می‌تواند تنفس را دشوارتر و علائم آسم
را شدیدتر کند

دلایل تشدید آسم در چاقی

- فشار به قفسه سینه و کاهش ظرفیت تنفسی
- التهاب ناشی از بافت چربی و تورم راه‌های هوایی
- پاسخ ضعیف‌تر به درمان و کاهش اثرگذاری اسپری‌های رایج
- شیوع بیشتر رفلاکس و تشدید علائم تنفسی
- اختلال خواب و افزایش تنگی نفس شبانه
- تغییرات میکروبیوم روده و ارتباط آن با التهاب سیستمیک

۳ راهکار مهم برای بهبود تنفس

- کاهش تدریجی ۵ تا ۱۰ درصد وزن بدن
- فعالیت بدنی ملایم (پیاپیاده‌روی یا شنا)
با مشورت پزشک
- مصرف شام سبک، زودهضم و کم‌ادویه

اینفوگرافیک-اقتصاد سرآمد

مامانم می‌گه قراره یه روز خوب بیا کاشکی داروم کم نیاد...

مؤسسه خیریه حمایت از
کودکان مبتلا به سرطان
mahak-charity.org